

Keynes segrestat

per Alistair Spearing ([@Alistair_SBD](#))

El lloc de repòs final de John Maynard Keynes és, encara avui, un indret bucòlic amb camps i prats verds que en alguns punts s'estenen fins a l'horitzó. Keynes va ser incinerat a prop de Tilton, al sud-est d'Anglaterra, on també es van escampar les seves cendres. Així abandonava el món un dels economistes que van marcar el segle XX.

El seu llegat, en canvi, ha sobreviscut i ha posicionat el keynesianisme com a una de les dues teories econòmiques dominants. El gran error tàctic que vam cometre els liberals va ser deixar que fos segrestat per les formacions d'esquerres, especialment des de l'inici de la crisi precipitada per l'enfonsament de Lehman Brothers el 2008. En cercles socialistes i socialdemòcrates, «Keynes» s'ha convertit en un sinònim de «despesa» sovint irresponsable i sense una anàlisi de la rendibilitat tant per a l'Estat com per a la societat. Per a acabar-ho d'adobar, molts liberals no només han permès que les esquerres ens usurpin Keynes, sinó que ells mateixos veuen aquest economista tan liberal com un jugador de l'equip contrari.

Keynes (dreta) a la primera reunió de la junta de governadors de l'FMI.

Per descomptat, el seu segrest ideològic per les esquerres no reflecteix el pensament de Keynes. La caracterització del keynesianisme com a teoria econòmica basada en la despesa peca de simplisme. El que defensava Keynes era una política contracíclica que esmorteís els vaivens del cycle econòmic —és cert que això comporta un estímul fiscal per evitar que l'economia es refredi massa durant les crisis (com apunten els socialistes), però és igual de cert que també comporta una reducció de la despesa governamental durant els anys de prosperitat per tal de contenir la inflació, evitar que l'economia se sobreescalfi i garantir un coixí per a futures crisis (com *no* apunten els socialistes). Aquest últim punt és essencial, ja que implica que els diners invertits en una política expansiva durant les crisis no han de sortir de l'endeutament, sinó dels estalvis generats durant els anys de prosperitat. Hi ha un clar contrast amb la manera de fer socialista, que preconitza despesa durant les males èpoques (amb el motiu de «Keynes»)... i les bones (amb el motiu de «gastem perquè ens ho podem permetre»).

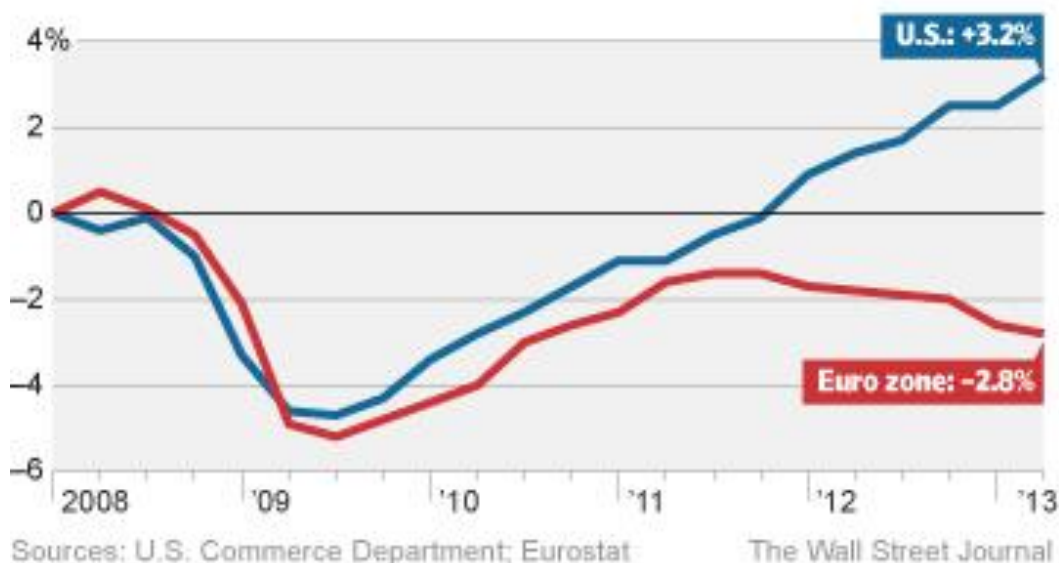
L'altra gran distorsió de les idees de Keynes pel socialisme es refereix a l'objectiu de l'estímul fiscal. És evident que, quan hi ha una crisi, les prestacions socials són imprescindibles per a protegir els col·lectius més vulnerables i evitar que caiguin en la pobresa. Tanmateix, aquestes ajudes són per naturalesa un tractament «simptomàtic» que serveix per mitigar els efectes immediats de la crisi, però no per posar-hi fi. Per tant, l'estímul fiscal no pot consistir en una pujada de les prestacions

socials, sinó que cal invertir en infraestructures i R+D, que no només combaten els efectes de la crisi amb la creació immediata de llocs de treball, sinó que també posen les bases per a una major capacitat econòmica del país a mig i llarg termini. Aquestes inversions, si es fan com cal, acaben tenint una rendibilitat molt superior al seu preu inicial i, per tant, redueixen la ràtio de deute a PIB en lloc d'augmentar-la.

John Maynard Keynes sempre va ser un economista liberal. Durant el seu període universitari, va arribar a ser president del Club Liberal de la Universitat de Cambridge. Des de ben jove va donar suport al Partit Liberal i el 1906 va començar a contribuir-hi en les campanyes electorals. Durant la dècada del 1920 va ajudar a reformular el programa econòmic liberal i va ser un dels creadors de l'Escola d'Estiu Liberal, eix clau del pensament liberal i progressista. Tot i que mai no es va presentar a unes eleccions, una vegada nomenat a la Cambra dels Lords va formar part del grup parlamentari liberal. Fins i tot les seves esmenes als postulats de liberals clàssics com Adam Smith o John Locke encarnen, al capdavant, la tradició liberal de reconèixer quan hi ha algun detall que no funciona i triar el pragma per sobre del dogma.

Widening Gap

GDP, change since 2007; adjusted for inflation and the seasons

Clar contrast entre els EUA (mesures contracíclicues) i l'eurozona (mesures procíclicues). Font: The Guardian.

Malgrat que tant Keynes com Hayek presenten teories sòlides, la pràctica ha avalat el britànic. Els conceptes econòmics de Keynes són els que van treure el Regne Unit i els Estats Units de la Gran Depressió, mentre que les mesures deflacionistes, com ara el patró or o l'enduriment de la política fiscal, fracassaven estrepitosament. En la crisi actual, els països que se n'han sortit millor són els que han adoptat mesures keynesianes. Ho veiem, per exemple, en el contrast entre els Estats Units, que va dur a terme una política fiscal expansiva, i la zona euro, on l'austeritat com a article de fe ha ofegat l'economia sense tenir cap impacte significatiu sobre la trajectòria ascendent del deute.

Els liberals no ens podem permetre que altres corrents s'emparin de la *success story* de Keynes i la utilitzin per a legitimar coses que el britànic no hauria defensat mai. «Keynes» no és una paraula

bruta. El seu pensament econòmic no només és profundament liberal, sinó que ha estat més avalat per la pràctica que qualsevol altra teoria econòmica del segle XX. Keynes és clau perquè els liberals tinguin un èxit durable al govern i les urnes. És l'hora de rebentar els mites interessats sobre el keynesianisme que escampa qui vol tenir llicència per a gastar. És l'hora de reconèixer aquest gegant de l'economia i del liberalisme com a un dels nostres. És l'hora de rescatar Keynes.

Imatge de portada: dòlars nord-americans cremant. **Font:** Morguefile.com.

ALISTAIR SPEARING

Sabadell, 1987. Diplomant en Llengües Estrangeres Aplicades per la Universitat de Perpinyà. Combino la meva passió per les lletres i la meva curiositat per la ciència treballant com a traductor científic. La meva promiscuïtat associativa m'ha dut a treballar pel país a Convergència, lluitar per una Europa unida a JEF Catalunya, escampar el coneixement lliure a la Viquipèdia i divulgar l'astronomia a l'Agrupació Astronòmica de Sabadell.